

การวิเคราะห์งานวิจัยด้านการศึกษาในประเทศไทย

นางสาวจารีรึทน ปรงแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะมนตรีศึกษาธิการ
ศูนย์วิจัยการศึกษาคณะมนตรีศึกษาธิการ

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-564-751-9

AN ANALYSIS OF TEACHER EDUCATION RESEARCH IN THAILAND

Miss Jareeratana Prokekaew

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Research

Graduate School

Chulalongkorn University

1936

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
ภาควิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

การวิเคราะห์งานวิจัยด้านการศึกษาในประเทศไทย
นางสาวจารีรัตน์ ปรงแก้ว
วิจัยการศึกษา
ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิฉณา สุวรรณเชกนิคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำทูลถ้อยคำปริญาตามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)
รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ
ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการ สอววิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประคอง วรรณสุต)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิฉณา สุวรรณเชกนิคม)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์งานวิจัยด้านการศึกษาในประเทศไทย
 ชื่อ นิสิต นางสาวจารีรัตน์ ปรกแก้ว
 อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวีณา สุวรรณเขตนิกม
 ภาควิชา วิจัยการศึกษา
 ปีการศึกษา 2528

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งรวบรวมและวิเคราะห์งานวิจัยด้านการศึกษาในประเทศไทย เพื่อจำแนกประเภทงานวิจัยในเชิงระบบของการครุศึกษาตามแนวโมเดล CIPP และเสนอข้อสรุปของการบูรณาการผลวิจัยในเชิงปริมาณและเชิงบรรยาย อันจะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบข้อมูลทางด้านการศึกษา และการนำผลวิจัยไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชากรของการวิจัย คืองานวิจัยด้านการศึกษาที่มีคุณภาพที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปีพุทธศักราช 2502 ถึง 2526 เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย แบบวิเคราะห์ประเภทงานวิจัยด้านการศึกษา และแบบสรุปลักษณะงานวิจัย ในการวิเคราะห์ผลการวิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อเรื่อง และวิธีวิเคราะห์แบบเมตต้า

ข้อค้นพบที่สำคัญของการวิจัยคือ

1. งานวิจัยด้านการศึกษาในประเทศไทยที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปีพ.ศ. 2502 - 2526 มีจำนวน 793 เรื่อง เมื่อจำแนกประเภทงานวิจัยในเชิงระบบของการครุศึกษาตามแนวโมเดล CIPP พบว่ามีปริมาณงานวิจัยด้านต่างๆดังนี้ (1) ด้านสภาวะแวดล้อมของการครุศึกษา มีจำนวนงานวิจัย 35 เรื่อง (2) ด้านปัจจัยเบื้องต้นในการครุศึกษา มีจำนวนงานวิจัย 83 เรื่อง (3) ด้านกระบวนการของการครุศึกษา มีจำนวนงานวิจัย 643 เรื่อง และ (4) ด้านผลผลิตของการครุศึกษา มีจำนวนงานวิจัย 53 เรื่อง
2. ผลการบูรณาการผลวิจัย

2.1 คำนวณการคาดคะเนความต้องการครูของประเทศไทยมีจำนวนงานวิจัยทั้งสิ้น 7 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและเป็นการคาดคะเนความต้องการครูในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีทั้งในระดับมหภาคและจุลภาคโดยคาดคะเนในช่วงพ.ศ. 2521 - 2529 ผลการคาดคะเนความต้องการครูของงานวิจัยส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกัน บางส่วนมีความต้องการครูในอัตราที่เพิ่มขึ้น บางส่วนมีอัตราความต้องการครูลดลง

2.2 การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาคณิตศาสตร์ให้นักศึกษาระดับป.ศ.ชั้นสูงด้วยวิธีสอนแบบคนพบและวิธีสอนแบบบรรยาย มีจำนวนงานวิจัย 15 เรื่อง ผลการวิเคราะห์แบบเมตตา พบว่า โดยทั่วไปแล้วยังไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะกล่าวได้ว่า วิธีการสอนแบบคนพบใหม่มีประสิทธิภาพทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่าวิธีการสอนแบบบรรยาย แต่พบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะงานวิจัยบางลักษณะกับผลมาตรฐานอันไคแก ลักษณะจำนวนคาบที่ใช้ทดลองแบบ 4 - 7 คาบ กับแบบ 9 - 12 คาบ และลักษณะการใช้กลุ่มทดลองแบบกลุ่มเดียวกับแบบสองกลุ่ม และพบว่า เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มนักศึกษาคูที่มีผลสัมฤทธิ์สูงหรือค่า วิธีสอนแบบคนพบใหม่มีประสิทธิภาพทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่าวิธีสอนแบบบรรยาย

2.3 ปัญหาการฝึกสอน มีจำนวนงานวิจัย 22 เรื่อง ส่วนใหญ่ผลิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศึกษาปัญหาการฝึกสอนตั้งแต่พ.ศ. 2505 เรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน ปัญหาการฝึกสอนที่เป็นปัญหามากอย่างสอดคล้องกันในงานวิจัยจำนวนมากคือ (1) การขาดทักษะในการเลือกและใช้วิธีสอนที่เหมาะสม (2) ความลำบากในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม (3) ความลำบากในการวางแผนการสอนระยะสั้นและระยะยาว (4) ความลำบากในการควบคุมชั้นเรียนให้มีระเบียบวินัย และ (5) อาจารย์นิเทศก์ทั้งฝ่ายคณะและฝ่ายโรงเรียนไม่มีเวลาเพียงพอให้คำแนะนำแก่นักศึกษาฝึกสอน

2.4 การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จจากการครุศึกษา มีจำนวนงานวิจัย 29 เรื่อง ส่วนใหญ่ผลิตโดยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการติดตามผลการปฏิบัติงานมาตั้งแต่พ.ศ. 2497 เรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน ผลการวิจัยส่วนใหญ่สอดคล้องกัน คือ ผู้สำเร็จจากการครุศึกษาส่วนใหญ่มีผลการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับดี

Thesis Title An Analysis of Teacher Education Research
 in Thailand
Name Miss Jareeratana Prokekaew
Thesis Advisors Professor Somwang Pitiyanuwat, Ph.D
 Assistant Professor Suwatana Suwanketnikom, Ph.D
Department Educational Research
Academic Year 1985

ABSTRACT

The purposes of this thesis were to identify, to classify and to analyze Thai teacher education researches which were published from 1959 to 1986. Three instruments were used in this thesis. They were (1) a research evaluation form, (2) a teacher education research classification form and (3) a research coding form. The collected information and data were analyzed by means of content analysis and meta-analysis.

Findings :

1. There were 793 teacher education researches which were published from 1959 to 1986. After classifying the researches into 4 areas according to the CIPP model, the numbers of the researches were distributed as follow :

(1) 35 researches were in the area of teacher education - context (2) 83 researches were in the area of teacher education - input (3) 643 researches were in the area of teacher education - process (4) 53 researches were in the area of teacher education - product.

2. Results from integration of the research findings in four selected topics :

2.1 Projection of the numbers of needed teachers in the future.

There were 7 researches in this topic, and most of them were produced by Chulalongkorn University. The micro and macro projections were done both in elementary and secondary school levels. However, the direction of projections was inconsistent.

2.2 Comparisons of mathematics achievement between teacher students who were taught by a discovery learning method and a lecturing method.

There were 15 researches in this topic. Four results were found from a meta - analysis. First, there were not enough evidences to conclude a significant difference between two types of teaching in general. Secondly, there was a relationship between numbers of teaching period and effect size. Thirdly, there was a relationship between numbers of experimental groups and effect size. Finally, significant differences were specifically found in the high achiever group and in the low achiever group.

2.3 Students teaching problems.

There were 22 researches in this topic. Most of the researches were produced by Chulalongkorn University and from 1952 until 1986. The most serious problems which consistently occurred were (1) lacking of skills in selecting suitable teaching strategies (2) difficulties in selecting suitable teaching aids (3) difficulties in doing short and long lesson planning (4) difficulties in classroom managing

and (5) not having enough time and suggestion from supervisors and co - operative teachers.

2.4 A follow up study of teacher education graduates.

There were 29 researches in this topic. Most of them were produced by Srinakarintraviroj University. The result consistently showed that the performances of the graduates were at good level.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ประสบความสำเร็จได้ ด้วความกรุณาจาก ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเชตนิคม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้เอาใจใส่ให้คำแนะนำปรึกษา และเป็นกำลังใจตลอดเวลา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณะอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรูต่างๆซึ่งได้ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการสนับสนุนเงินทุน จากโครงการรูปแบบหลักสูตร ครุศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (ประธาน โครงการ) ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา สุวรรณเชตนิคม

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความช่วยเหลือ ค่านเงินทุนในการทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ อุ่นตา นพคุณ ที่ให้ความช่วยเหลือค่านเงินทุนในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดจนให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่หน่วยงานทางการศึกษาทุกแห่ง ที่ให้ความสะดวก ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอบคุณเพื่อนๆและน้องนิสิตทุกคนที่ได้ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ ตลอดจน ให้ความช่วยเหลือต่างๆอย่างถึงยิ่งตลอดเวลา

ท้ายที่สุดขอกราบคารวะคุณพ่อ คุณแม่ และขอบคุณน้องๆที่ได้ช่วยเป็น กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในค่านเงินทุนทำวิทยานิพนธ์จนกระทั่งสำเร็จ.

จารีรัตน์ ปรกแก้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ณ
สารบัญตาราง	ม
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	5
ประโยชน์ของการวิจัย	6
2. วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	7
3. วิธีดำเนินการวิจัย	37
ประชากร	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
การรวบรวมข้อมูล	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
5. สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	107
สรุปผลการวิจัย	107
อภิปรายผลการวิจัย	113
ขอเสนอแนะ	117

บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	123
ประวัติผู้เขียน	212

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนและร้อยละของงานวิจัยด้านครุศึกษาจำแนกตามสถาบันที่ ผลิตงานวิจัย. 49
2	จำนวนและร้อยละของงานวิจัยด้านครุศึกษาจำแนกเป็นรายปี ระหว่างพ.ศ.2502 - 2526. 50
3	จำนวนและร้อยละของงานวิจัยด้านครุศึกษาจำแนกเป็นรายสามปี ระหว่างพ.ศ.2504 - 2526. 51
4	จำนวนและร้อยละของงานวิจัยด้านครุศึกษา จำแนกตามประเภท ของงานวิจัย สถาบันที่ผลิตและช่วงปีที่พิมพ์เผยแพร่ เป็นรายสามปี . 52
5	จำนวนและร้อยละของงานวิจัย สถาบันที่ผลิตและช่วงปีที่พิมพ์เผยแพร่ ของงานวิจัยประเภท สภาวะแวดล้อมของการครุศึกษา. . . 59
6	จำนวนและร้อยละของงานวิจัย สถาบันที่ผลิตและช่วงปีที่พิมพ์เผยแพร่ ของงานวิจัยประเภท ปัจจัยเบื้องต้นในการครุศึกษา 62
7	จำนวนและร้อยละของงานวิจัย สถาบันที่ผลิตและช่วงปีที่พิมพ์เผยแพร่ ของงานวิจัยประเภท กระบวนการของการครุศึกษา 67
8	จำนวนและร้อยละของงานวิจัย สถาบันที่ผลิตและช่วงปีที่พิมพ์เผยแพร่ ของงานวิจัยประเภท ผลผลิตของการครุศึกษา 78
9	ลักษณะงานวิจัย และผลการวิจัยเกี่ยวกับ การคาดคะเนความ ต้องการครูของประเทศไทย. 82
10	ค่าสมมาตรฐานโคบายเดสกีของการทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ทางการ เรียนควยวิธีสอนแบบค้นพบและแบบบรรยาย. 88
11	การแจกแจงไบนอมิยัลของผลสมมาตรฐานที่เป็นบวก เมื่อจำนวนงาน วิจัยเท่ากับ 15 และค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 1/2. 89
12	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอยท์ไบซีเรียล และค่าสถิติทดสอบทีใน การหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะงานวิจัยกับผลสมมาตรฐาน . . . 90

ตารางที่	หน้า
13	ค่ามาตรฐานโดยเฉลี่ยของลักษณะงานวิจัย 91
14	ค่ามาตรฐานโดยเฉลี่ยของการทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควยวิธีสอนแบบค้นพบและแบบบรรยายในกลุ่มนักศึกษาที่มีความสามารถทางการเรียนสูง. 92
15	การแจกแจงไบนอมิเยลของผลมาตรฐานที่เป็นบวก เมื่อจำนวนงานวิจัยเท่ากับ 11 และค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ $1/2$ 93
16	ค่ามาตรฐานโดยเฉลี่ยของการทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควยวิธีสอนแบบค้นพบและแบบบรรยายในกลุ่มนักศึกษาที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ. 94
17	การแจกแจงไบนอมิเยลของผลมาตรฐานที่เป็นบวก เมื่อจำนวนงานวิจัยเท่ากับ 11 และความน่าจะเป็นเท่ากับ $1/2$ 95
18	จำนวนงานวิจัยเกี่ยวกับ ปัญหาการฝึกสอน จำแนกตามลักษณะงานวิจัยและผลการวิจัย. 96
19	จำนวนงานวิจัยเกี่ยวกับ การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จจากการครุศึกษา จำแนกตามลักษณะงานวิจัยและผลการวิจัย . . 102

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย